

ರಂಗಾಯಣ ಎಂಬ ಸ್ವಾವರ

ರಂಗಾಯಣಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊಸ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಬರಬೇಕಿದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹುರೂಪಿ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. 'ಗಣಿಸ್ಕೋಟ'ದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಆಡಳಿತವೇ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಕಂದಾಯ, ಸಾರಿಗೆ ಕಚೇರಿಯಂತೆ ರಂಗಾಯಣ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಾಗಿ ದಿನ ತಳ್ಳಬಹುದು.

ಚಲನಶೀಲತೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ವೇದಿಕೆಯನ್ನೇರಿ ಒಬ್ಬ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಅದು ನಾಟಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಂಗದ ತುಂಬ ಪಾತ್ರಗಳು ಚಲಿಸಬೇಕು. ಪಾತ್ರಗಳು ಹೇಳುವ ಕಥೆಯೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಬೇಕು. ಕಥೆಯ ಆಶಯವೂ ಸಮಾಜದ ಚಲನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಜಡ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಚಲನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು. ಆದರೆ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸಬೇಕೆಂದ ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಸ್ವಾವರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. 'ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜಂಗಮ' ಬಿ.ವಿ.ಕಾರಂತರ ಕನಸಿನ ಕೂಸಿಗೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ 'ಕೈಮದ್ದು' ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಅದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮತ್ತೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು ರಂಗಾಯಣ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾಡಿನ ಪ್ರಜಾವಂತರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ದೇಶಕಿಯಾಗಿ ನೇಮಕವಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಜಯಶ್ರೀ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ, ರಾಜೀನಾಮೆ ಒಗ್ಗಿದು ಹೋಗಿರುವುದು ನೋಡಿದರೆ, ರಂಗಾಯಣದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. 'ಜಯಶ್ರೀಯವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟ ಮಾತ್ರ; ಅವರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವವರೂ ಕೂಡಾ, ಮೂಲಸಮಸ್ಯೆ ರಂಗಾಯಣದ ನಟರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ, ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕುರಿತ ಅದಮ್ಯ ಕನಸುಗಳೊಂದಿಗೆ, 'ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕೊಂಡು ರಂಗಾಯಣ ಸೇರಿದ ನಟರು ಇವತ್ತು ಜಡ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಜಡಗೊಂಡ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ರಂಗಾಯಣದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಜಡಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅದನ್ನು ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ರಂಗಾಯಣ ಚೈತನ್ಯದ ಚಿಲುಮೆಯಾಗುವಂತೆ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದ ರಂಗಸಮಾಜವು ತನ್ನ ಕೆಲ ಸದಸ್ಯರ ಚಿಲ್ಲರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ರಂಗಾಯಣದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಷ್ಟು ಆಡಳಿತದ ಛಾತಿ ಜಯಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ಇದ್ದಿರಲಿ ಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ನೇಮಕವಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏಕಾಏಕಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಪ್ರಸನ್ನ, ಚಿದಂಬರರಾವ್ ಜಂಬಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದವು; ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಧ್ಯೆ ತಣ್ಣಗಿನ ಸಂಘರ್ಷವೂ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪ್ರಸನ್ನ ಅವರು ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರ 'ಅತಿಯಾದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ'ವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಆ ಬಳಿಕ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಆಡಳಿತಶಾಹಿಯ ದರ್ಬಾರೇ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗಲೂ, ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಜಾವಂತ ರಂಗಾಸಕ್ತರು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಲ ಅವರೂ ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಂಗಾಯಣಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊಸ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಬರಬೇಕಿದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹುರೂಪಿ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. 'ಗಣಿಸ್ಕೋಟ'ದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಆಡಳಿತವೇ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಕಂದಾಯ, ಸಾರಿಗೆ ಕಚೇರಿಯಂತೆ ರಂಗಾಯಣ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಾಗಿ ದಿನ ತಳ್ಳಬಹುದು.

ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆ ಹದಗೆಡಲು ಮೈಸೂರಿನ ಹಿರಿಯ ರಂಗಾಸಕ್ತರು ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ರಂಗಾಯಣದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಕಲಾವಿದರು ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಪಿಂಚಣಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ; ಕಲಾವಿದರ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇವಲ 15-20 ಜನರನ್ನಷ್ಟೇ ಸೇಳಿಯುತ್ತಿರುವ ವಾರಾಂತ್ಯದ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು. ಕೇವಲ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿ, ರಂಗಾಯಣವು ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗುವ ಬದಲು, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ತಿರುಗಾಟ ನಡೆಸಿ ರಂಗಚಳವಳಿಯು ಚೇತನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಧಾರವಾಡ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ರಂಗಾಯಣದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ರಂಗಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಕಾರಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ರೆಪರ್ಟರಿಯ ಆಶಯವೂ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು. ರಂಗಾಯಣದ್ದು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನಲ್ಲ. ರಂಗಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಸರಕಾರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ನಡೆಸದೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯ.

■ ಬಿ.ಎಂ. ಹನೀಫ್

ಈಶ್ವರ ಬಡಿಗೇರ